

S. Mary Maher, SSND
2015. február 14.

Latin-Amerika és a Karib-térség tartománya

Ez a szöveg, melynek címe „Az élő karizma és kongregáció szintű identitásunk”, Mary Maher nővér egyik beszédének feldolgozása, mely a kongregáció vezetőinek és a képzésben szolgáló nővéreknek 2014. augusztusi tanácskozásán hangzott el. Mary nővért felkérték, hogy ismételje meg ezt a beszédet a latin-amerikai és Karib-térségi tartomány (ALC) tartományi gyűlésén 2015 februárjában. Az ALC tartomány úgy vélte, hogy ez segítséget jelent a szolgálatok prioritásának felállításában és az „erőforrások” (nővérek, munkatársak, pénzügyek, ingatlanok és szolgálatok) felelősségteljes felhasználásának megtervezésében.

Mivel erőforrás tervezésre minden tartományban szükség van, az általános tanács úgy döntött, hogy hozzáférhetővé teszi a szöveget a teljes kongregáció számára úgy, ahogy az 2015 februárjában elhangzott az ALC tartományban. Elérhető a nemzetközi weblapon, www.gerhardinger.org, a képzésről szóló részben „Források” címszó alatt.

Az értekezés vázlata:

Az élő karizma és kongregáció szintű identitásunk

- ❖ Bevezetés
- ❖ A karizma koncepciója
- ❖ Karizma és a „mélytörténet”
- ❖ A karizma definiálására tett kísérletünk tapasztalata
- ❖ A karizma újra felfedezése napjainkban
- ❖ Karizma: Mélytörténetünk találkozása jelenünk szorongató ínségeivel
- ❖ A szolgálatok megfontolt megkülönböztetésére, a forrásgazdálkodásra és a képzésre gyakorolt hatás

Bevezetés

Ti, tartományként ma és holnap olyan témákra fogtok összpontosítani, amelyek fontosak életünkben és küldetésünkben: a szolgálatok megfontolt megkülönböztetése, forrásgazdálkodás (nővérek, munkatársak, pénzügyek, ingatlanok, szolgálat) és képzés. Minden esetben részesei leszünk jövőnk megkülönböztetésének. A megfontolt megkülönböztetés, mint tudjuk, magába foglalja az információgyűjtést. Szükségünk van az információkra, ha jól akarunk dönteni.

Ezen a reggelen a következő napok feladatait azzal szeretném bevezetni, ami a jövőt illető megfontolt megkülönböztetéshez leginkább szükséges alapinformáció: **tudnunk kell, kik vagyunk**. Kik vagyunk mi, Boldogasszony Iskolanővérek. Mi az identitásunk egy *sajátos* közösségként, akiknek az a küldetésük a világban, hogy Jézus Krisztus nevében szolgáljanak és segítsenek?

Emlékszem, mikor múlt augusztusban a vezetők és mesternők találkoztak Rómában, azt mondtam, hogy fontos, hogy az identitásunk tudatában legyünk, mert ha nem tudjuk, kik vagyunk, akkor bármit is teszünk a kezdeti képzés terén, kudarcra van ítélve. Ha identitásunkat olyan szűken értelmezzük, hogy nem adunk teret a kulturális sokféleségnek, nem tudjuk szívesen látni az új tagokat. Ha identitásunkat olyan tágan értelmezzük, hogy mindent megengedünk, olyan sajátos tartalom nélkül, amit magunkénak vallunk, akkor a kongregáció meghal.

Ez igaz a szolgálatok megfontolt megkülönböztetésében is: amit teszünk, annak meg kell egyeznie azzal, akik vagyunk! Ez igaz annak megkülönböztetésére is, hogy milyen módon használjuk forrásainkat: Miért költöd nővéreid pénzét és idejét és energiáját erre és nem arra? Az indok identitásunkkal függ össze. Így hát ...

Mi az identitásunk?

Hogy ezt felderítsük, egy egyszerű gyakorlatra hívlak benneteket. Nem fogom kérni, hogy ezt megosszátok. Csak magatokban végezzétek el. Néhány percet szánjatok arra, hogy leírjátok a három legfontosabb dolgot, amit Boldogasszony iskolanővéri identitásotokról mondani akartok. Más szóval, mi a három legfontosabb eleme kongregációs identitásotoknak, amit megosztanátok bárkivel, aki azt kérdi, hogy kik vagyunk mi?

Most tegyétek félre, később lesz idő arra, hogy átnézzétek.

A karizma fogalma

A II. Vatikáni Zsinat óta megszoktuk, hogy a „karizma” szót használjuk arra, hogy megpróbáljuk leírni az egyes szerzetesi kongregációk egyediségét. Érdekes megfigyelni, hogy a „karizma” szó nem szerepel egyáltalán a *Perfectae Caritatis-ban*, abban a zsinati okmányában, amely a

szerzetesi élet megújításáról szól, és amely az elmúlt évtizedekben megújulási erőfeszítéseink alapdokumentuma volt.

A II. Vatikáni Zsinat e helyett az „alapítók szellemiségéről” beszélt, mint a megújulás és újra-alapítás elvéről, csak úgy, mint az Evangéliumhoz való hűségről és az idők jeleinek perspektivikus olvasásáról.¹

Ahogy ma használjuk a fogalmat (azaz mint „az alapítók karizmája” vagy „a kongregáció karizmája”), úgy tűnik, először VI. Pál pápa egyik beszédében jelent meg 1971-ben. Néhány évvel később, 1996-ban II. János Pál pápa *Vita Consecrata*-ja 86-szor használja a karizma fogalmát ilyen értelemben.

Mindnyájunkra hatott ennek a fogalomnak az evolúciója. De nem tett nekünk jót, hogy úgy gondoltunk a karizmára, mint egy statikus valóságra, egy ajándékra, amit Terézia Anya kapott, és változtatás nélkül átadott nekünk. Ez az értelmezés különválasztja a karizma fogalmát a megélt tapasztalatainktól, pedig a karizma történelmileg fejlődött a változó körülmények kontextusában.

A *Küldetések van* különösen sokat segít ilyen értelemben, különösen karizmánk történelmi fejlődése iránti nyitottsága miatt. Nézzük közösen az *Előszót*. [Megragadom a lehetőséget kedves Nővérek, hogy elmondjam, mennyire segíti jövőnk megfontolt megkülönböztetését, ha a *Küldetések van* Előszavát imádkozzuk.]

„Karizmánk, a Szentlélek ajándéka, Terézia Anyában *testesült meg*.” Hogyan fejezzük ki ezt saját nyelvünkön? Figyeld meg azt a szót, amit használunk. Angolra úgy fordítjuk, hogy *megtestesül benne*.

Majd a *Küldetések van* aspektusokat sorol fel, ha úgy tetszik, karizmánkról. Tartalmat kap: egység, Eucharisztia, szegénység, Mária. Isten akaratát keresve, az egységért küzdve, a szorongató ínségre válaszolva, a szegényeket előnyben részesítve, világméretű távlatokban nevelve ... „Ezekben az ajándékokban, melyeket a Szentlélek adott alapítónknak ... felfedezzük kongregációnk fejlődő karizmáját.”

Briliáns! *Megtestesülve* Terézia Anyában, mégis fejlődésben. Itt van egy fontos tartalom. *Megtestesült* Terézia Anyában, és fejlődésen megy át, a történelmi körülmények változásai szerint.

Honnan jön? A *Küldetések van* azt mondja, szellemi örökségünkből „ered”. Itt van egy fontos tartalom. Nem ugyanaz, mint a ferences vagy a domonkos tartalom. Ez másképp áll össze a történelmi befolyások alapján. Ez a miénk, Boldogasszony Iskolanővéreké.

Majd, az utolsó fejezetben: „karizmánk folyamatosan fejlődik az élő közösségben...”

Néhányak számára ez ingatagnak és bizonytalannak tűnhet. Nem kéne csak azt tennünk, amit Terézia anya tett? Hogyan fejlődik tovább karizmánk? És honnan tudjuk, hogy hűségesek vagyunk-e ahhoz, akik vagyunk?

¹ Ld. Margaret Susan Thompson, 'Charism' or 'Deep Story'? A női szerzetesrendek növekedéséről a 19. századi Amerikában, 1. (Elhangzott a Szerzetesnők Konferenciáján Chicagóban, 1998 júniusában. Elérhető:

www.geocities.com/Wellesley/114/msthwr98.html

Elképelem, hogy valamikor mindannyiunkat megkérdeznek, írjuk le, milyenek vagyunk kongregációként. És el tudom képzelni, hogy mindenki közülünk nagyon szép választ ad. De hadd tegyem fel a következő kérdést. Előfordult már veled, hogy egy ilyen beszélgetés után feltetted magadnak a kérdést: *A megfelelő dolgokat mondtam? Elmondtam mindent, amit kellett? Ez csak az én változatom arról, hogy kik vagyunk?*

Hogyan tudjuk értelmezni azt a tényt, hogy úgy látszik, nem vagyunk képesek meghatározni karizmánk mibenlétét olyan módon, hogy azt érezzük, hogy a helyes definíciót adtuk meg?

1989-ben Bernard Lee, marista atya írt egy cikket, amellyel kapcsolatban időközben arra az álláspontra jutottam, hogy korszakalkotó, „A karizma társadalomtörténeti teológiája”² címmel. Ebben ezt írta:

A „karizma felélesztése” az egyik legnehezebb és legszükségtebb teher, amit a szerzetesi intézményeknek valaha magukra kellett venni, hiszen ezt nem lehet megvalósítani. A karizma nem tulajdon. Nem vagyontárgy. Nem átváltható, nem átruházható és nem irányítható. A karizma egy mély történelmi gyökerekkel rendelkező társadalmi jelenség. Nem lehet lemásolni más időben vagy helyen.

Valahányszor a karizma valamely történelmi tradícióban visszatér, *újra felfedezik* új társadalmi és történelmi környezetben.³

Kedves Nővérek, ez a legnagyobb éleslátásra vall, amit figyelembe kell vennünk, amikor szolgálataink jövőjének megfontolt megkülönböztetésén dolgozunk (és forrásainkkal gazdálkodunk).

A lényeg a következő: csak miután igazán felfogjuk a karizma sajátosságait – hogy mélyen történelmi, egy adott helyen és időben következik be, nem váltható át más időre és helyre – tehetjük fel a sürgető kérdést: Mit kell tennünk, hogy alapító karizmánkat – melyet Isten csodálatos módon ajándékozott az Egyháznak és a 19. századi Bajorországnak Terézia Anya és Wittman atya által – újra felfedezzük erre az időre és helyre, itt és most a 21. századi Afrikában, Ázsiában, Európában, Óceániában, Észak- és Latin-Amerikában és a Karib-térségben?

Ez a mai nap kérdése!

Arra hívlak Titeket, hogy szánjatok időt arra, hogy Lee atya alapvetését befogadjátok: egy közösség nem birtokolja a karizmát, mint egy vagyontárgyat. Időzzetek el itt egy pillanatra. Karizmánkat nem vagyontárgyként birtokoljuk. A karizma inkább olyan természetű, mint egy esemény. A karizma megtörténik.

---

² *Review for Religious*, 1989. január-február 124-135.

³ Lee, 1989. 124, saját kiemelés.

Azt hiszem, ez segíthet abban, hogy megértsük azt a tényt, hogy képtelenek voltunk karizmánkat olyan módon definiálni, amire valamennyien azt mondhatjuk, hogy „Igen, ez az! Ez a mi karizmánk!”

Amikor a karizmánkról beszélünk, meg kell értenünk, hogy nem tudjuk definiálni absztrakt módon, hogy azt átadhassuk, vagy alkalmazzuk minden időben és helyen a kongregáció életében. Inkább arról van szó, hogy újra fel kell fedeznünk karizmánkat; minden helyen és időben. A karizma nem vár arra, hogy aktualizálják. Inkább a kegyelemnek egy megnyilvánulása, amely csak sajátos történelmi helyzetben születik meg.⁴ Ez egy mély összefüggésekkel teli esemény, hordozva a lelkeséget, melyet Isten adott közösségünknek, hogy egy adott világhelyzetben választ adhassunk a kiáltó, sürgető írásra. A karizma egy *esemény*, amit Istennel együtt alkotunk, elérhetővé téve magunkat erre a kapcsolatra a lélek és valóság között.

Karizma és a „mélytörténet”

Hogy tovább vizsgáljuk ezt a gondolatot, nézzük meg, hogy *mi van* közösségünk birtokában. A miénk az, amit „mélytörténetnek” nevezünk, egy narratív szerkezet, egyedülálló, megtestesült lélek. Ez az úgynevezett „mélytörténet” egy közös történet, melyet mindenki elismer közülünk csoportidentitásként, de senki sem tudja pontosan meghatározni. Ez a történet, ez az egyedülállóság – Isten ajándéka. Ez „a karizma szükségszerű feltétele, de a történet maga nem a karizma.”⁵

Hogy segítsen megérteni ezt a gondolatot, Lee Atya egy gondolatbeli kísérletre hív minket: Kérj meg húsz iskolanővért, hogy nevezzék meg életünk három legfontosabb sajátosságát. Nagy valószínűséggel nem lesz két teljesen egyforma válasz. Aztán tedd ezt négy másik szerzetescsoporttal – Ferencesek, Jezsuiták, Irgalmasok... akiket csak akartok. Ezt az eredményt jósolja: mind a száz választ elolvasva, bármelyik iskolanővér képes tévedés nélkül azonosítani, hogy melyek az iskolanővéri válaszok. Ráadásul arról is meg van győződve, hogy ez akkor is igaz lenne, ha a válaszolók különböző tartományokból, kultúrákból és országokból kerülnének ki – az Iskolanővérek nemzetközi csoportjából. És Lee azt is gondolja, hogy a felsorolt legfontosabb sajátosságok kiválasztásakor a Ferencesek is képesek lennének saját válaszaik azonosítására, és az Irgalmasok is a magukéra, és így tovább.

Ez azért működik, mert a közösségeknek van egy mélytörténete, amelyben a tagok szocializálódtak – még az ún. határvonalon lévő tagok is, mert amint Lee kijelenti: „a határ, az valaminek a határa!”... Mélyen, a közösségen belüli különbözőségek alatt van az a történet, amit minden tag felismer. Nem csak felismerik, hanem a világot ennek a perspektívájából élik meg.”⁶

Ez nagyon világosan kiderül számunkra a kongregáció szintű dialógusokból, amikor az Általános Káptalanokra készülünk. Kongregáció szerte – minden tartományból – sokféle módon, de hasonló válaszok ismétlődnek az értékeinket és a jövőnk központi kérdéseit illetően.

⁴ Bernard Lee, *The Beating of Great Wings*, Mystic, CT: Twenty-Third Publications, 2004. 16.

⁵ Lee, 1989. 125.

⁶ uo.

Most persze bárki vitába szállhatna, hogy ilyen válaszokra lehet számítani most, miután több, mint negyven éve bővítjük és fejlesztjük a nemzetközi párbeszédet a modern kor kihívásairól és az erre adandó válaszról. Azonban modern történelmünk kezdetén is láttuk, hogy mély történetünk rendkívüli módon kifejezésre jutott.

1970 februárjában, a megújulásról szóló rendkívüli Általános Káptalan⁷ második ülésén a küldötteket arról szavaztatták, hogy az Iskolanővérek új *Konstitúciójába* milyen elemeknek *kell bekerülni*. A kis csoportok, akik különböző kultúrájú nővérekből álltak, akik számára a nemzetközi dialógus szokatlan volt, döbbenetesen egyhangúlag válaszoltak. Ez volt mély történetünk bizonyítéka, amely akkor a *Küldetések van*⁸ első változatának 23 bekezdésében jutott kifejezésre. A mélyen megformálódott történetből itt fejeződött ki kongregáció szintű identitásunk; az, ahogy az örökségünkbe beleformálódunk, ahogy Isten ajándéka beágyazódik életünk mintáiba, megalkotva azt, hogy mit jelent iskolanővérek lenni.⁹

Lee ezt az elgondolást egy, az antropológiában fellelhető strukturális elméletből származtatja, amely a csoportidentitás értelmezésére szolgál. Ez a teória azt feltételezi,

hogy a csoportidentitás abból a narratív szerkezetből ered, ami ismétlődik a kapcsolatrendszerben és a közösségi tevékenységekben. Minden komplex és azonos érdeklődésű embercsoport narratív szerkezete azonban rendkívüli módon megfoghatatlan, mert inkább ösztönös és tudatalatti, mint szándékos és öntudatos.¹⁰

Ebben az értelemben a mélytörténetet (vagy azokat a mintákat és struktúrákat, melyek csoporttá tesznek) nem lehet elmesélni. A mi mélytörténetünket csak a belőle formált egyedi történetekben lehet felfedni. A mélytörténet túl mélyen van tudatunkban ahhoz, hogy direkt módon elmondjuk. Valójában sokkal inkább *alakítja* tudatunkat, mint hogy identitásunk azon faktoraiban legyen, amelyeknek tudatában vagyunk.¹¹

Lee megpróbál beszélni arról a bizonyos "stílusról" vagy a "létezésnek" arról a módjáról, amely csoportként a Boldogasszony Iskolanővérek sajátja. A mélytörténet konfigurálja, hogy *milyen módon* tapasztalunk, nem csak azt, hogy mit tapasztalunk. Ez a *hogyan* felel meg a *stílusnak*. A szerzetesi életnek van egy stílusa, amely megkülönböztető módon csak a miénk.

Ennek a vizsgálatnak két hatását szeretném kifejtetni. Először azt, hogy ez segít megérteni valamit azoknak az erőfeszítéseinknek frusztráló voltáról, amellyel karizmánkat akarjuk tisztán látni.

Másodszor: vissza kell térnünk ahhoz a kérdéshez, amit korábban tettem fel: Mit kell tennünk, hogy újra felfedezzük karizmánkat; erre a helyre és erre az időre? Mit kell

⁷ Az első ülés, amelyen Georgianne anyát megválasztották, 1968 októberében volt.

⁸ Később kiderült, hogy nagy eltérés van az angol és a német szövegek hangvétele között. Mindemellett ez nem módosítja azt a megállapítást, hogy az SSND élet tartalmának mibenlétére vonatkozó válaszok kultúrák és tartományok szerte meglepő hasonlóságot mutatnak.

⁹ Ld. Lee, 2004, *The Beating of Great Wings*, 2. fejezet (Deep Story and the Possibility of Charism), 16-35. (különösen a 24. old.)

¹⁰ Lee, 1989. 126

¹¹ Lee, 1989. 126. Lee itt Stephen Crites-t idézi (*The Narrative Quality of Experience*, Journal of the American Academy of Religion, 39, 1971. 295.)

tennünk, hogy újra megteremtsük, reinkarnáljuk alapító karizmánkat – karizmánkat – melyet Isten csodálatos módon ajándékozott az Egyháznak és a 19. századi Bajorországnak Terézia Anya és Wittman atya által – itt és most, a 21. századi Afrika, Ázsia, Európa, Óceánia, Észak-Amerika, Latin-Amerika és a Karit-térség egyháza és világa számára?

A karizma definiálására tett kísérleteink eredménye

Ebben a csodálatos korszakban, amikor az együttműködés más kongregációk szerzeteseivel és szerzetesnőivel oly sokféleképpen és sok összefüggésben lehetséges, megpróbáltad-e megkülönböztetni a mi karizmánkat más szerzetesi kongregációkétól, akik hasonló nyelven próbálják megfogalmazni az övékét?

Az általános tanács igénybe veszi például a rendkívül jó facilitátor, Brid Long nővér szolgálatát. Ő egy Szent Lajos nővér. Közösségének mottója: *ut unum sint* = legyünk egyek. Karizmájuk az egység. Most, az egyik alkalommal azt mondtam, hogy karizmánk lényeges eleme az egység, vagy pontosabban, a *küzdelem az egységért* – vágyakozás, ahogy Terézia Anya tette, hogy mindannyian egyek legyünk Istenben. De tudom, hogy nem vagyok Szent Lajos nővér.

Mi a különbség? A különbség a Szent Lajos nővérek és a Boldogasszony Iskolanővérek között a mélytörténetben van, az ösztönös mintákban és tudat alatt magunkba olvasztott stílusokban.

Ezt nehéz megnevezni. Minden alkalommal, amikor megpróbáljuk identitásunkat olyan hatékonyan világossá tenni, ahogy csak lehet, beleütközünk abba, hogy képtelenek vagyunk megragadni az egész misztériumot. Természetesen a *Küldetések van* csodálatos kifejezése annak az elmozdulásnak, hogy felfogjuk mélytörténetünket. De mindannyian tudjuk, hogy ez mindaddig csupán szépen megformált szöveg marad, ameddig és amennyiben a konstitúciót nem testesítjük meg többé-kevésbé pontosan a valóságos helyzetünkben.

A lélekről és a mélyen megformált identitásról beszélünk.

Annak tükrében, hogy milyen nehéz meghatározni identitásunkat, az Egyesült Államokban egy nagyon népszerű tudós, aki a szerzetesi életről néhány értékes könyvet és számos cikket írt, azt az álláspontot képviseli, hogy egy közösség számára „nem égetően fontos” precízen vagy explicit módon meghatározni sajátos karizmáját. Úgy véli, hogy a 19. században alapított apostoli kongregációk, mint a miénk is, túl sok időt töltöttek azzal, hogy megpróbálták megfejteni, rávilágítani, tisztázni és megkülönböztetni a saját karizmájukat.¹² Mi mind túlságosan egyformák vagyunk.

Ezen a ponton nem értek egyet. A lényeg nem az, hogy túl sok időt és energiát töltöttünk el azzal, hogy megpróbáljuk meghatározni egyediségünket, mint kongregáció. A lényeg az, hogy rossz helyen kerestük. A karizma újratemtésének gondolata, hatékonyan összekapcsolva a világ igényeivel, felszabadíthat bennünket a fojtogató én-központúságtól, és kapcsolatot teremthet

---

¹² Sandra Schneiders, *Finding the Treasure: Locating Catholic Religious Life in a New Ecclesial and Cultural Context*, New York: Paulist Press, 2000. 300; ld. még 289-299.

Isten hívásával, hogy helyezzük jobban középpontba a kongregáció küldetését abban a sok különböző kontextusban, amelyben élünk és szolgálunk.

Tehát nem érzem úgy, hogy túl sok energiát fektettünk SSND karizmánk visszaszerzésére. Talán azt érzem, hogy néha a nem megfelelő helyre fordítottuk energiáinkat.

Tehát, mi az a megfelelő hely, ahová fordítani kell energiáinkat, amikor azt keressük, hogy mai világunkban hogyan kell megnevezni magunkat?

A karizma újrafelfedezése ma

Nem magunkat kell figyelni, hanem a világot, annak a konkrét, sajátos, valóságos világhelyzetnek a szükségleteit, amelyben találjuk magunkat. És ezt mélytörténetünk legmélyéről kell tennünk, az egyedi, ösztönös identitásunkból mint Boldogasszony Iskolanővérek. Amikor ez a két dolog – mélytörténetünk és korunk szükségletei – találkoznak, és pedig hatékony módon, akkor jön létre a karizma, akkor fedezzük fel, vagy teremtjük újra.

Ez a megfontolt megkülönböztetés kérdése. A világhelyzet olyan sokat változott alapító karizmatikus mozgalmunk óta. Ha a kongregációnak van jövője sokféle szolgálati helyünkön, nagyon hiszem, hogy részt kell vennünk a közös megkülönböztetésben, amely nem magunkkal kezdődik, hanem a világ kontextusával, melyet Isten perspektívájából vizsgálunk, mélytörténetünk alapján; Krisztus követőiként és Boldogasszony Iskolanővéreként. Az ilyen megkülönböztetés központjában az áll, hogy meghatározzuk, MI (nem különálló egyénként, hanem MI, mint egyedülálló szerzetesi közösség) arra kaptunk meghívást, hogy adjunk választ az idők jeleire.

Az ilyen megkülönböztetés nélkül, amely megjelenhet – merjem kimondani? – egy missziós tervben, szolgálati tervben, különböző helyszíneken – tévedésben vagyunk, sőt attól tartok, hogy feladjuk saját magunkat azáltal, hogy a jelenlegi életmódunkhoz ragaszkodunk, amíg az utolsó nővér meg nem hal.

Azt hiszem, az a kérdés nyitva marad, hogy ezt megtehetjük-e vagy sem. Megkockáztassuk-e a nyitottságot korunk jeleinek mélyreható olvasására? Hajlandók vagyunk-e megkockáztatni egy gazdag *testületi* (azaz *közösségi*) örökségünkből, mélytörténetünkből fakadó választ Boldogasszony Iskolanővéreként?

Tartományi tanácsod bátran arra hívott téged, hogy válaszoljatok igennel erre a kérdésre. Olyan közösségi folyamatokba vonnak be titeket, ahol szolgálataink prioritásairól és forrásaink felhasználásának megtervezéséről folyik párbeszéd. Ezek a folyamatok idő- és munkaigényesek. Követni fogjátok a *Küldetéstek van-t*. Tartományi gyűléseiteken és a területi dialógusokon keresztül részt vesztek ebben. És végül, a tanács meghozza a végső döntést. Ez egy lényegbevágó folyamat, és az általános tanács támogatja ennek minden lépését.

Az új elhivatottságra és a jövőre való tekintettel azt akarom mondani, hogy ha igennel tudunk válaszolni a megkülönböztetés felvállalását illető kérdésre, arra ösztönözzük a nőket, hogy

csatlakozzanak hozzánk. Tapasztalatból tudjuk, hogy akkor jönnek hozzánk, amikor látják, hogy mélytörténetünk megfelel korunk igényeinek.

"Minden karizmatikus pillanat korunk kiáltását visszhangozza", mondja Lee. És „az egyik kor kiáltása soha nem azonos egy másik kor kiáltásával.”¹³ Természetesen, vannak olyan visszatérő emberi problémák, amelyek korszakokon átívelnek, de a karizma nem egy mozgatható ünnep, mutatott rá.

Néha szívesen gondolunk úgy Terézia anyára és Karolina anyára, hogy olyan tehetségesek voltak, hogy megelőzték korukat. Azt hiszem igazabb azt állítani, hogy olyan mértékben ráhangolódtak korukra, és annak igényeire, hogy karizmatikus választ adtak rá. Terézia Anya esetében a válasz a kongregáció alapítása lett, Karolina anya esetében pedig az észak-amerikai terjeszkedés. Ez volt az alapítói karizma. Ezt nem lehet megismételni, csak újra felfedezni a *mi* korunk szorongató ínségei, és mélytörténetünk, közösségi identitásunk egymásra találásával.

Tartományként meg tudjátok ezt tenni, nővérek. Meg tudjátok tenni. Megteszitek? Meg van bennetek a szándék?

Karizma: Mélytörténetünk és korunk szorongató ínségeinek találkozása

Korábban használtam a mélytörténet és korunk kiáltásának hatékony találkozására egy képet, ami segített.¹⁴ Gondolj erre a csodálatos zengő tálra (hangtál/gong). Ez jelképezi mélytörténetünket Boldogasszony Iskolanővéri szerzetesi kongregációként. Itt, a másik kezemben van ez a fa gongütő, mely a mi adott történelmi helyünk és időnk szorongató ínségeit, kiáltásait jelképezi. Most megütjük a gongot. A keletkező hang a mi karizmánk: a konkrét, történelmi találkozás - Istentől kapott ajándékunk és korunk igényei között.

Ezt tette Terézia anya. Az ajándékot, amit Isten adott neki, elvitte, hogy feleljen a nők és szegények oktatás iránti igényére a társadalom átalakítása érdekében. Megszólaltatta a gongot. És a hang visszhangra talált bennünk generációkon keresztül, szerte a világon. Visszhangra talált bennünk. Folytattuk. Még ma is hallható.

Gondolj minden olyan példára, amikor ezt tettük. Nézz körül a szobában, és elmélkedj azon, hogy korábbi egységeiteket miképpen alapították. Gondolkodj azon, hogy hol szolgálunk, és mit teszünk ma.

Amikor egy jól megmunkált kézműves hangtálat használsz, egy olyat, amelyből a rezonáló hullámok jóval a megütése után is a levegőben terjednek, ez a kép nagyon sokat segíthet nekünk, hogy megértsük a karizmát mint eseményt. A kiterjedő hang a mi karizmánk – a hatékony, kegyelemmel teljes találkozás Isten nekünk adott ajándéka és a különböző konkrét idők és történelmi kontextusok között. Különböző dolgokat szólaltathatunk meg gongként. Ezáltal is sok különböző hely, ember és ínségeik tehetik és tették hosszasan hallhatóvá karizmánkat.

¹³ Lee, 2004. 27.

¹⁴ Barbara Valuckas nővér (Atlantic-Midwest) ajánlotta nekem ezt a képet úgy 20 (vagy több) éve.

Minden iskolanővér tud mondani olyan példákat, amelyek ösztönzőleg hatottak rá, és amelyekben részt vett. Néhány nyilvánvaló példát fogok említeni. Természetesen tudjátok, hogy a lista nem teljes. Folytathatnánk még és még. Tedd hozzá saját tapasztalatod. Csodálatos gyakorlat lehet ez arra, hogy megnyissuk, és szabaddá tegyük magunkat a megkülönböztetés irányába.

- A kongregáció virágzott Bajorországban és Európa más helyein is Terézia Anya életében. Halála után "több mint 2.500 SSND élt szerzetesként az ő szellemiségében" (*Kongregációnk eredete*). Mégis úgy tűnt, hogy az igények felülmúlják számunkat. Európa oly sok városában, államában és országában – közülük néhány ma is virágzik – szólaltatták meg a gongot. Ezeken a helyeken ugyanúgy szükség volt lányok és fiatal nők oktatására, mégis a helyek különböztek Bajorországtól, ezeknek a helyeknek saját színük, hangjuk és ritmusuk volt.
- 1847-ben, egy másik alkalommal akkor szólalt meg a gong, amikor misszionáriusok kis csapata Észak-Amerikába ment, hogy bevándorló gyermekeket tanítsanak. Új színek, új hangok, új ritmusok. Szólt a hangja.
- 1915-ben Észak-amerikai nővérek első ízben mentek a kontinensen kívülre, először Puerto Ricóba, válaszolva a szegények tanítása iránti égető szükségre. Új színek, új hangok, új ritmusok. A hang betöltötte az egész szigetet.
- Az 1930-as években Európa különböző tartományjaiból mentek nővérek Brazíliába és Argentínába. Ismét új színek, új hangok, új ritmusok. Még ma is szól a hang. Még mindig hallhatod a gong rezgéseit.
- 1948-ban St. Luisból utaztak nővérek Japánba. 1948. Hét évvel azután, hogy a japánok lebombázták az Egyesült Államok tengerészeti támaszpontját a Hawaii szigeti Pearl Harborban, és három évvel azután, hogy az USA atombombát dobott Japán két városára. Ezek után senki nem mondhatja, hogy nem mehetünk ide vagy oda, mert a történelem túl fájdalmas. Japán. Ismét felcsendült a gong. Új színek, új hangok, új ritmusok. Szólt a hang!
- Körülbelül 40 évvel később, a nővérek Japánból Nepálba mentek. Iszonyatos szükség volt az oktatásra. Új színek, új hangok, új ritmusok. Szólt a hang ... és a gong egyre csak szól új hangzásban, amint a misszió válaszol a kibontakozó igényekre.
- És körülbelül 45 évvel ezelőtt Észak-Amerikából az afrikai kontinensre mentek nővéreink. A gong hangja ott frissen és erősen szól. Új színek, új hangok, új ritmusok. És szól a hang ... egyszer tartományként, máskor kiszélesedve...

Kedves nővérek, mai helyzetünk megköveteli a gong új hangzását, korunk jeleinek és korunk szorongató ínségeinek közösségi interpretálásával! Figyelembe kell vennie minden helyszínen, hogy kik vagyunk, és kik nem vagyunk.

Tehát, hogy megidézzük karizmánkat, hogy felfedezzük, hogy mit is jelent, hogy hagyjuk megtörténni, három feltételt kell teljesíteni:

- ❖ Gyökeret kell eresztenünk/meg kell tanulnunk mélytörténetünket, azt a sajátos módot, ahogy mi éljük meg az Evangéliumot, ahogy mi követjük Krisztust. [Mélytörténetünk kifejeződik: a karizma sajátos kifejeződésében, mint a *Küldetések van*-ban; Terézia Anya sajátos szavaiban és életének eseményeiben; iskolanővér elődjeink példájában stb. Más szóval, kongregációs identitásunk felismerhető szavakban, kifejezésekben, példákban, olyan emlékekben, melyek tüzet gyújtanak az Iskolanővérek szívében. Amikor halljuk őket, valami visszhangra talál bennünk. Megnyílik a szívünk, és felismerjük magunkat. Ezek vagyunk. Itt vagyunk otthon.]
- ❖ Bele kell mélyen illeszkednünk kultúránkba, világunkba, fel kell ismerni a szorongató írásokat, meg kell tapasztalni a fontos indulatokat és éhséget (ne vegyük át a kultúrákat, de ne is álljunk objektívan a partvonalra).
- ❖ Meg kell "ütnünk a gongot," vagyis olyan hatékony módon kell egymásra találnia a tálnak és ütőnek, ahogy csak ma lehetséges számunkra.

Hogy előbbre jussunk, teljesítenünk kell a karizma ezen feltételeit *együttesen*, megfontolt közösségi megkülönböztetéssel és a jövőnköt illető döntéshozatallal. Ezt minden tartományban meg kell tenni, és általános vezetőségünknek támogatni kell ezt, időnként irányt mutatva. És természetesen vannak olyan dolgok, amelyeket – úgy érzem – kongregációként kell megtennünk, konkrétan mindent folytatnunk kell, ami a 23. Általános Káptalan rendeleteinek végrehajtásába tartozik, azaz a jövőbe vezető konkrét és összekapcsolt lépéseket.

Hatások ... iránymutatás további reflektáláshoz és párbeszédhez

Végezetül megpróbálok egy talán eredményes kapcsolatot felvetni kongregációnk identitása és azok között a témák között, amelyeket ma és holnap érinteni fogtok.

Amikor szerzetesi életünk ún. "prófétai" elhivatottságát vizsgáljuk, azt találjuk, hogy ez Isten mély megtapasztalásából születik – ez egy alapélmény –, amely szorosan kötődik az egyház és a társadalom kritikus történelmi pillanataihoz. Idézzük fel a kulturális váltásokat a szerzetesség kialakulásának idejéből, a monasztikus rendek alapításakor, aztán nézzük az apostoli rendeket és végül modern szerzetesi intézményeinket.

Ez egy nagyon fontos reflexió, és világos lehetőséget kínál arra, hogy a *mi* kongregációnk identitásáról beszéljünk.

A szerzetesi élet története megmutatja, hogy minden átfogó kulturális változás korszakában, amelyek arra készítették az egyházat, hogy új tudatossággal szemlélje saját magát és a világban folytatott küldetését, az egyház küldetését azok a közösségek szolgálták leginkább, amelyek rátaláltak az evangéliumi szegénység új kifejezésére. Ez igaz az első monasztikus közösségeket megformáló férfiakra és nőkre, Assisi Ferenc és Klára követőire (vagyis a kolduló szerzetesekre), és Loyolai Ignác követőire (az egyik első apostoli rendre).¹⁵

---

¹⁵ Hálás vagyok Rev. David N. Power OMI cikkéért, hogy emlékeztetett erre a történelmi valóságra. 1987 májusában adta elő egy beszédben az Oblate Formation Conference-en *Szerzetesi evangéliumi élet mint kulturális válasz* címmel.

Ezen tradíciók mentén lehet, hogy a Wittmann atya, Jób atya és Terézia anya által alapított hagyományok alázatosabbak, azonban a világra gyakorolt hatásuk és világlátásuk erős hatású. Éleslátásuk és hitük egyértelműen történelmi abban a tekintetben, hogy az általuk alapított szerzetesi élet miképpen szolgálta az egyház küldetését, Isten küldetését. Éleslátásuk és hitük továbbra is ösztönöz minket, akik követjük őket.

Ha komolyan vesszük, hogy Wittmann püspök, Jób atya és Terézia anya a szegénységet kongregációnk alapelveként határozták meg, ha kijelentjük, hogy az evangéliumi szegénység kongregációnk életében mennyire központi kérdés ma és mindig is, meg vagyok győződve arról, hogy ez a tradíció egy közösségi identitást ajánl nekünk, amely szolgálatainkat és képzési programunkat is ösztönzi. Ez azt jelenti, hogy mi magunk szegények vagyunk; Istenre és egymásra támaszkodunk, és a szegényeket szolgáljuk és/vagy azokat, akik olyan helyzetekben vannak, ahol a szegények jövőjéről döntenek.

Terézia Anya írásaiban kongregációs identitásunk számos módon kifejezésre jut, és ezek visszhangra találnak bennünk és ösztönöznek minket. Van egy kifejeződés, amelyet különösen jól adaptálhatunk napjainkban. Biztos emlékeztek erre a 23. Általános Káptalannak a Kongregáció helyzetéről szóló jelentéséből.

Egységben és a kevéssel is megelégedve, elmegyünk az egész világba, a legkisebb falvakba, a legszegényebb otthonokba, bárhová, ahová az Úr hív minket, hogy a szegény gyermekeknek elvigyük Isten Országának örömhírét.¹⁶

A szavak egy korai, 1839-ben írt levélből származnak, mely a müncheni érseknek szólt, amikor Terézia anya még Neunburg vorm Wald-ban élt, és ezzel egyidejűleg megfelelő helyet keresett Münchenben az Anyaház megalapításához.

A levél hosszadalmas, mivel Terézia Anya ebben körvonalazza, hogy mire van szüksége a nővéreknek, hogy szerzetesi életüket egységben éljék, és hogy képesek legyenek választ adni az akkori társadalom sürgős oktatási igényeire. Elmondta az érseknek a kongregáció előtt álló kihívásokat, vagy ahogy nevezte, "Isten művét". Levele ezekkel a szavakkal végződik:

Egységben és a kevéssel is megelégedve, elmegyünk az egész világba, a legkisebb falvakba, a legszegényebb otthonokba, ahová csak az Úr hív minket, hogy a szegény gyermeknek elvigyük Isten Országának örömhírét.

Milyen megható összegzése annak, amire hívtunk! Hitelesen hangzik számunkra. Visszhangra talál szívünkben. Mit jelent ma? Ha erre a kérdésre reflektálunk, mindenre megtalálhatjuk az iránymutatást!

---

¹⁶ 144. levél, ld. *Bizalom és bátorság*, október 17.